

judikatúry technický pojem právny. Sú to len také akty správne, ktorými správny úrad autoritatívnym spôsobom deklaratorne určuje alebo konstitutívne upravuje právnu situáciu jednotlivca, a ktoré sú oproti jednotlivcovi právnej moci schopné.

Z tohoto nasleduje, že nepodliehajú kognícii Najv. správ. súdu akty, ktoré majú povahu púhych interných poukazov alebo zmocnení, ani akty, ktoré do právnej sféry jednotlivca nijak nezasahujú, teda zásadne nepodliehajú tejto kognícii akty organizačné, ktorými sa len zriaďuje niektorý orgán štátnej správy alebo jeho organizácia sa mení.

Sťažnosť napadá:

- a) usnesenie ministerskej rady zo dňa 12. júla 1923.
- b) výnos ministra školstva a národnej osvety č. 108 207/1923,
- c) nariadenie ministra s plnou mocou pre správu Slovenska č. 9656 pres. 1923.

Usnesenie ministerskej rady (bod a) neobsahuje viac, než zmocnenie, ktorým vláda, jako nositeľka výkonnej moci štátnej (§§ 64., 80., 81. úst. list.) zmocňuje určitého svojho člena k istým úkonom; zmocnenie toto však, ktoré na vonok nijak nepôsobí, nemôže sa považovať za rozhodnutie alebo opatrenie správneho úradu v hore vytknutom smysle.

Výnos ministra školstva a nariadenie ministra s plnou mocou (body b) a c) sú akty len organizačné (zrušenie centrálnej komisie a ustanovenie likvidačnej komisie), ktoré svojím púhym vydaním nemohly sa dotknúť právnej sféry sťažovateľa. Právnej sféry sťažovateľa môže sa snáď dotýkať uvalenie nútenej správy na katolícké cirkevné statky, po prípade na niektoré z nich, pokiaľ tento akt pôsobí na vonok a je spôsobilý zasahovať do právnej sféry jednotlivca.

Avšak uvalenie nútenej správy, — ktoré sa stalo nariadením ministra s plnou mocou v roku 1919, — není sťažnosťou v odpor vzaté, a na tomto uvalení nútenej správy nebolo aktmi tu napadnutými (body b) a c) nič zmenené.

III. Sťažnosť, — menovite replika, — domáha sa ovšem aj toho, aby niektoré statky, pod zátvor dané, byly vydané sťažovateľovi.

Tým chce sťažovateľ zrejme uplatňovať nárok proti štátu na vydanie statkov štátom do správy vzatých.

Avšak podľa ustanovenia § 2. bod 6. zákona 3/1918 Sb. z. a n. môže Najv. správ. súd rozhodovať o nárokoch proti štátu len vtedy, jestli že o týchto nárokoch správne úrady v medziach svojej príslušnosti v instančnom poriadku už rozhodly a jednali sa o preskúmanie tohoto rozhodnutia Najv. správ. súdom.

V danom prípade ale nebolo o nároku na vydanie spomenutých statkov napadnutým usnesením, poťažne nariadeniami (body a), b), c) rozhodnuté.

Dr. C. Bařinka:

Přehled občanských rozhodnutí N. S.

Slovom »prevedené« v § 1. nvl. nar. vl. RČS. č. 57/9, má nariadenie na zreteli všetky transakcie, ktorými sa pohľadávky a úhrady premiestujú do RČS. Proti tomuto zákazu prevedená pohľadávka je neplatná a nemôže nabyť platnosti ani účetníckym prevedením na bežnom účte.

Ačkoľvek budapeštianska firma: »Magyar általános hitelbank részvénytársaság« bola majiteľkou tak jej budapeštianskeho hlavného ústavu, jako aj jej košickej filiálky, predsa ale byly to samostatné závody, z ktorých pre budapeštiansky hlavný ústav platily vždy maďarské zá-

kony a nariadenia, — na košickú filiálku však odo dňa 28. októbra 1918 sa vzťahovali zákony a nariadenia RČS.

Zaviazanosť strany žalujúcej, vyplývajúca z asig'nácie, na ktorú strana žalovaná svoje stanovisko ohľadne položiek založila, bola by — v prípade platnosti tejto asig'nácie — vznikla len vtedy, keď tuzemská asig'nátka (strana žalujúca) túto asig'náciu prijala, — dňa 20. februára 1919.

Zrejmé je tedy, že pre tento prevod, uskutočnený rečenou asig'náciou, sú smerodajné ustanovenia, nariadenia vlády RČS. č. 57/19 Sb. z. a n. Neopodstatnená je tedy tá sťažnosť strany žalovanej, že odvolací súd toto nariadenie na tento prípad mýlne aplikoval.

Podľa § 1. tohoto nar. súkromé peňaž. pohľadávky a akékoľvek úhrady nesmú byť prevedené z cudziny do územia RČS., pokiaľ pohľadávka je splatná v korunách. Prevody učinené proti tomuto zákazu, sú neplatné.

Smysel tohoto nar. je ten, že pohľadávky, znejúce na koruny, ktoré zmiestnené sú mimo územia RČS., nesmú sa odo dňa vyhlásenia nariadenia, t. j. odo dňa 6. februára 1919, premiestniť do zdejšieho štátneho územia. Hovoriac o prevedení súkromých peňažných pohľadávok a akýchkoľvek úhrad do územia RČS., má nariadenie na zreteľ všetky transakcie, ktorými sa tieto pohľadávky premiestňujú do tohoto územia. Takouto transakciou môže byť menovite asig'nácia, spočívajúca v tom, že pohľadávka tuzemského veriteľa premiestňuje sa poukazom cudzozemského asig'nanta na tuzemského asig'náta v prospech tuzemského asig'natára do tuzemska tak, že pri úplnosti asig'nácie zaviazaným z pohľadávky je naďalej nie cudzozemský asig'nant, lež tuzemský asig'nát.

Bola-li tedy rečená asig'nácia, ktorou pohľadávka žalovaného mala byť premiestnená z Maďarska do zdejšieho štátneho územia, zakázaná a neplatná, nemohla tedy nabyť platnosti ani účtým prevedením na bežnom účte žalovaného.

Následok toho je, že na rečené položky bežného účtu žalovaného treba práve tak hľadieť, jakoby na bežnom účte k dobru žalovaného vôbec neboly bývaly pripísané, ba práve naopak treba obnoviť nielen účetnícky lež aj právnický ten stav bežného účtu, aký bol pred vknížením sporných položiek.

Neobstojí tedy sťažnosť žalovaného, že k platnosti restitúcie predošlého stavu bolo potrebné, aby o tom bol uvedený cudzozemský asig'nant, totiž hlavný ústav budapeštiansky, alebo tuzemský asig'natár (žalovaný), ďalej, že maďarské koruny jemu k dispozícii dané, mu maly byť dané k dispozícii v terajšej hodnote, — lebo v tomto spore je rozhodujúca len otázka: má-li byť táto pohľadávka v bežnom účte žalovaného k jeho dobru účtovaná, alebo má-li táto pohľadávka z bežného účtu byť vynechaná; a túto otázku riešil odvolací súd podľa hore uvedených prímerane hmotnoprávnym pravidlám.

Rv. III. 767/22 z 8. X. 1924.

Dovoláva-li sa žalobca náhrady škody na dráhe preto, že táto opomenula verejne v časopisoch uviesť ztratu staničného razítka, následkom čoho žalobca škodu utrpel, je povinen dokázať, že časopisy na Slovensku vychádzajúce buď on alebo jeho zamestnanci v kritickéj dobe tiež čítali.

Lžá stranou ponechať otázku, či správa čsl. štátnych dráh bola povinná ztratu razítka stanice Bánoviec verejne obecnstvu ohlásit, a či sa tak skutočne aj zachovala.

Žalobníčka sama, jako doklad tvrdenej povinnosti tej, predložila oznámenie riaditeľstva štátnych dráh v Brne v časopise »Tagesbote« v Brne dňa 2. II. 1922 vyšlom, o ztrate razítka stanice »Bílovice«.

Keď by aj bolo riaditeľstvo čsl. štátnych dráh v Bratislave ztratu razítka stanice Bánoviec dľa príkladu riaditeľstva čsl. štátnych dráh v Brne verejne oznámilo v časopisoch na Slovensku vychádzajúcich, nebolo by

oznámenie to prišlo v známosť žalujúcej firmy a ona by sa škody nebola vyvarovala, lebo žalobníčka ani netvrdila, tým menej ale preukázala, že jej majiteľa prípadne zamestnanci v kritickom čase, t. j. v decembri 1920, čítali na Slovensku vychádzajúce časopisy.

Bolo zaiste v zájme žalobníčky, aby súd toto čítanie slovenských časopisov považoval za preukázané, lebo len z toho by sa na príčinnú súvislosť medzi údajným opomenutím správy čsl. štátnych dráh a škodou žalobníčke spôsobenou usudzovať mohlo. Majúc taký zájem bola ale žalobníčka dľa § 269. o. s. p. aj povinná, ono čítanie časopisov, na Slovensku vychádzajúcich, svojimi majiteľmi, resp. zamestnancami preukázať, a není oprávnená túto svoju dokazovaciu povinnosť na stranu žalovanú presunúť.

Není tedy daná príčinná súvislosť údajného opomenutia správy čsl. štátnych dráh so škodou žalobníčke spôsobenou. Bez tejto príčinnej súvislosti je ale tá skutková okolnosť, že správa čsl. štátnych dráh zanedbala verejne oznámiť ztratu razítka stanice Bánoviec, pre spor zcela ľahostajná a javí sa dokazovanie tejšej nepotrebným. Neprehrešil sa preto odvolací súd, pominuv dôkazy o tejto ľahostajnej skutkovej okolnosti žalobníckou nabídnuté, proti platným formálneprávnym pravidlám a preto N. S. dovolanie žalobníčky rozsudkom zamietol.

Rv III. 251/24 z 26. X. 24.

Právnu domnienku, že manželka bola spolunabývatelkou pri nabývaní majetku za trvania manželstva, nepodvráti ani tá skutočnosť, že nabývací úkon bol uzavrený len v mene manžela.

Podľa skutkového stavu, pozemky zapísané v poz. kn., ktoré si žalobník právom vlastníctva prisúdiť žiada, a jeho manželka kúpili smluvou z 25. IV. 1897. a vlastnícke právo na kúpené pozemky bolo na ich meno v rovných častiach vložené do pozemkovej knihy.

Zistená je ďalej skutočnosť, že K. O. uzavrel sňatok s B. H. dňa 13. VI. 1894 a že K. O., — ktorý zomrel 7. VI. 1908, — ačkoľvek po uzavrení kúpy ešte 11 rokov žil, nenapadol vklad vlastníckeho práva, ktorý sa stal na polovicu spornej nemovitosti k dobru jeho manželky.

Právnym pravidlom je, že za trvania manželstva úplatnou smluvou nadobudnutý majetok je koakvizíciou a práva domnienka je, že manželka bola spolunabývatelkou pri nadobudnutí majetku, za trvania manželstva nadobudnutého.

Na podvrátenie tejto právnej domnienky nestačí ani skutočnosť, že nabývací úkon bol len v mene jedného z manželov uzavrený, — ani výkázanie toho, že manžel (resp. manželka) mal osobitný majetok.

Zreteľom na horejšie právne pravidlo a na uvedený skutkový stav, — správne dospel odvolací súd k tomu právnenému záveru, že sporná polovica majetku, — jako majetku spolunadobudnutého, bola vlastníctvom manželky K. O., ktorou ona jako vlastníčka právom mohla disponovať, pokiaľ majetok ten kúpený bol za trvania manželstva K. O. a jeho manželky, — rodičov žalobníka.

Z horejšieho nasleduje, že odvolací súd neporušil žiadne formálne, ani materiálne právne pravidlo, keď žalobu zamietnul.

Rv III. 134/24 zo dňa 2. X. 24.

Rôzne zprávy.

Z advokátskej komory v Turčianskom Sv. Martine. Táto upozorníve všetkých svojich členov, že z iniciatívy Dra Jozefa Dolanského, ministra spravodlnosti, utvorená bola Československá spoločnosť pre trestné právo, ako odbočka »L'Association internationale de Droit pénal«.

Členovia Československej spoločnosti pre trestné právo sú súčasne členmi spomenutej »Associácie« a za ročité členovské príspevky 20 frankov dostávajú publikácie »Bibliothèque internationale de droit pénal«.